

ONTVANGEN 18 FEB. 2020

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
T.a.v. de heer P.M.M. Rullmann
Postbus 85498
2508 CD DEN HAAG

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **14 FEB 2020**
Betreft Analyse bestaand opleidingsaanbod

Onze referentie

Geachte heer Rullmann,

Conform mijn voornemen zoals beschreven in de beleidsreactie op het advies van de Adviescommissie bekostiging hoger onderwijs en onderzoek¹, zoals aangegeven in de Strategische Agenda 'houdbaar voor de toekomst' en conform mijn toezegging aan de Tweede Kamer vraag ik de CDHO middels deze brief om analyses te maken van de macrodoelmatigheid van het bestaande (bekostigde hbo en wo) opleidingsaanbod en om mij daarover te adviseren. Ik ben verheugd dat u hebt aangegeven bereid te zijn om dit onderzoek, bestaande uit een aantal analyses, uit te voeren.

Naast de eigen reflectie van sectoren en instellingen op hun opleidingsaanbod en de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt, zoals deze bijvoorbeeld plaatsvindt in de vorm van sectorale analyses en verkenningen, stel ik het zeer op prijs dat ik de expertise van uw commissie omtrent macrodoelmatigheid en uw zicht op signalen en trends bij de vernieuwing van het opleidingsaanbod kan inzetten voor een doorlichting van het bestaande opleidingsaanbod. Dit onderzoek heeft tot doel om huidige knelpunten in de macrodoelmatigheid van het huidige opleidingsaanbod te signaleren en om instellingen inzichten aan te reiken waarmee ze zelf hun inzet om opleidingen toekomstbestendig te houden kunnen versterken. Bijvoorbeeld bij de sectorale analyses en verkenningen van het veld die nu starten of reeds lopen, of bij de uitwerking daarvan. Ik zal op basis van de door u gemaakte analyses aan de hogescholen en universiteiten vragen om hiermee aan de slag te gaan. Wij geven zo samen vorm aan een eerste ronde van analyse van macrodoelmatigheid van het bestaande aanbod, om hier allen van te leren.

In mijn bovengenoemde toezeggingen heb ik beschreven dat het in het onderzoek zowel gaat om analyses op basis van kwantitatieve criteria, als om een analyse op basis van arbeidsmarktprognoses. Om te beoordelen of er knelpunten zijn wordt,

¹ Kamerstuk 31 288, nr. 744.

zo heb ik daarbij aangegeven, ook de wetenschappelijke en maatschappelijke behoefte aan opleidingen meegenomen. Op basis daarvan kom ik tot de volgende uitgangspunten die u kunt hanteren bij de uitvoering van de analyse. Daarbij kan worden samengewerkt met relevante partijen, zoals de Inspectie van het Onderwijs, het CBS en het ROA.

- Conform uw voorstel worden alle bestaande bekostigde voltijd hbo en wo opleidingen geanalyseerd (bekostigde voltijd hbo Associate degrees, hbo bachelors, hbo masters, wo bachelors en wo masters). De analyse wordt gepresenteerd op het niveau van de subsubclusters binnen het Croho zoals de Inspectie die heeft gedefinieerd bij de sectorbeelden. Indien van toepassing zal daarbij worden geabstraheerd van unieke opleidingen.
- De analyse wordt gemaakt op basis van de twee kwantitatieve criteria zoals deze zijn beschreven in de kabinetsreactie op het rapport van de Adviescommissie Bekostiging Hoger Onderwijs en Onderzoek. Het betreft twee kwantitatieve criteria waarmee in het mbo wordt gekeken of aan de zorgplicht arbeidsmarktperspectief wordt voldaan.
 - Criterion 1: minstens 70% van de afgestudeerden heeft een jaar na afstuderen een baan (bron: CBS data);
 - Criterion 2: minstens 50% van de werkende afgestudeerden heeft een jaar na afstuderen een baan op het niveau van de opleiding of indien mogelijk een vergelijkbaar alternatief criterium (bron: CBS en/of hbo-monitor en de Nationale Alumni Enquête indien beschikbaar).

Bij Criterion 2 verzoeken wij u om, indien mogelijk, een eenduidig ijkpunt of ijkpunten te gebruiken ten aanzien van een substantiële omvang van de baan op niveau.

Voor zover mogelijk worden bij de analyse op basis van deze criteria meerjarige cijfers gebruikt, zodat trendanalyses gemaakt kunnen worden en ook op basis daarvan signalen naar voren kunnen worden gebracht.

Resultaat van deze eerste scan is een overzicht per opleidingsniveau van (subsub)clusters van opleidingen die niet voldoen aan minimaal één van de criteria. Deze clusters worden vervolgens nader geanalyseerd.

- Opleidingsclusters die niet voldoen aan minimaal één van de criteria, worden nader geanalyseerd op basis van objectieve gegevens teneinde een beter beeld te krijgen van de knelpunten in de aansluiting tussen deze opleidingsclusters en de arbeidsmarkt. Bij deze verdiepende analyses wordt per (subsub)cluster tenminste aandacht besteed aan instroomontwikkelingen in de afgelopen vijf jaar, uitval, switch en diplomarendement.
- *Maatschappelijke en wetenschappelijke behoefte*: Om een integraler beeld van de macrodoelmatigheid van de opleidingsclusters te krijgen die uit bovenstaande analyse voortvloeien, is het van belang dat naast de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt ook de wetenschappelijke en maatschappelijke behoefte in ogenschouw wordt genomen. In het macrodoelmatigheidsbeleid voor nieuwe opleidingen kunnen hogescholen en

universiteiten ook aandacht besteden aan deze aspecten. Ik ga akkoord met uw voorstel om deze weging uit te voeren met inzet van een panel. Ik stel daartoe voor dat u een panel vormt waarin verschillende deskundigen hun visie kunnen geven op de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie van die opleidingsclusters waarbij de aansluiting met de arbeidsmarkt een punt van zorg is afgaand op de eerste scan en verdiepende analyses (zoals hierboven beschreven). Het panel kan hierbij tevens - indien beschikbaar - andere voor de analyse direct relevante gegevens inbrengen als aanvulling op de kwantitatieve en verdiepende analyses.

Bij de samenstelling van het panel, ondersteund door uw commissie, kunt u denken aan deskundigen uit het hbo en wo (bekostigd en niet-bekostigd onderwijs) en voormalige leden van studentenorganisaties.

- Naast een analyse van historische en actuele gegevens over de aansluiting tussen het bestaande opleidingsaanbod en de arbeidsmarkt, vind ik het ook van belang vooruit te kijken naar de toekomstige arbeidsmarktsituatie van gediplomeerden en signalen over minder gunstige arbeidmarktperspectieven te duiden. In dat kader vraag ik u om in uw rapportage ook separaat aandacht te besteden aan arbeidsmarktprognoses zoals die van het ROA. Deze analyse waarin meer vooruit gekeken wordt heeft een ander karakter, niet alleen vanwege een ander aggregatieniveau en een andere oriëntatie (meer vooruitkijkend), maar ook omdat de kwantitatieve analyse op basis van de twee criteria gaat om een minimumniveau, terwijl deze verkenning van het arbeidsmarktperspectief voor de toekomst meer gericht is op het formuleren van aandachtspunten voor sectoren op basis van een doorkijk naar de komende jaren.

Schriftelijke analyse

Uw bevindingen over of en waar knelpunten zijn gesignaleerd c.q. worden verwacht in de macrodoelmatigheid van het bestaande opleidingsaanbod ontvang ik graag in de vorm van een schriftelijke analyse. Deze analyse ontvang ik graag uiterlijk in september van dit jaar. De visie van het panel op de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie van deze opleidingsclusters kunnen in een apart hoofdstuk van uw analyse worden opgenomen.

Tot slot vraag ik u om in uw analyse een reflectie te geven over de manier waarop de doorlichting van de macrodoelmatigheid van het bestaande opleidingsaanbod regulier zou kunnen worden vormgeven en de aanbevelingen u daarbij heeft.

Graag wens ik u veel succes met de analyse en ik zie uit naar uw bevindingen.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

